

Naš list

Glasiło za kamniški okraj. - Izdaja konzorcij (Fr. Kokalj). - Urejuje dr. J. Gracar, Groblje - Tiska Misijonska tiskarna (za tiskarno A. Trontelj). - Izhaja dvakrat na mesec. - Posamezna številka stane 50 par. - Letna naročnina 12.- din. Cena inseratov po dogovoru.

NARODNI TABOR V KAMNIKU

4. SEPTEMBRA

Letošnje leto je v našem javnem in kulturnem življenju posebno živahno in razgibano. Že od pomladi dalje se vrste tabori po naši deželi, zdaj v tem, zdaj v onem kraju in so dosegli svoj višek v glavnih mladinskih dneh v Ljubljani. A ti dnevi so le še podžgali ljudsko navdušenje za take in podobne prireditve — val taborov in prireditev zajema čedalje širši obseg dežele in zdi se, kot da hoče naš človek zdaj v enem letu nadomestiti vse tisto, kar je po sili zamudil v letih pregnanjanja in ponižanja!

Skoraj ni nedelje, da bi ne brali o kakem novem taboru, bodisi prosvetnem, bodisi fantovskem ali dekliskem, kmečkem taboru itd. Včasih pa nas opozore izredno veliki napisi v časopisih še na posebne tabore, tako imenovane narodne tabore, kot je bil n. pr. narodni tabor pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, narodni tabor v Šoštanju in drugod.

Letošnji narodni tabori imajo svoj poseben pomen: na njih naj vse naše ljudstvo brez razlike mišljenja izpove svoje veselje, da že dvajset let biva v svobodni narodni državi in da izpove svojo vdanost narodni dinastiji, državi Jugoslaviji in svojim narodnostnim idealom. Letos praznujemo dvajsetletnico Jugoslavije — zato ne moremo kar tiho in neopazno — naše srce nam pravi, da je treba to obletnico čim slovesneje proslaviti.

Na Kranjskem doslej še nismo priredili nobenega takega tabora s tem izrecnim namenom — pač so prirejali tudi druge tabore v tem duhu, toda narodnega tabora v pravem smislu besede (kot so bili zgoraj omenjeni narodni tabori na Štajerskem) še nismo priredili.

Zato se je na pobudo kamniškega dijaškega počitniškega društva »Bistrice« sestala v Kamniku poseben pripravljalni odbor (pod okriljem Narodnega odbora v Ljubljani), ki je sklenil pripraviti vse potrebno, da se priredi v Kamniku velik narodni tabor za kamniški okraj. Pripravljalni odbor pod vodstvom kamniškega župana Nandeta Novaka je šel takoj na delo in sklenil, da priredi narodni tabor v Kamniku v nedeljo 4. septembra, obenem z odkritjem spominske plošče kamniškemu rojaku in velikemu borcu za naše severne meje, generalu Majstru. Povabil je vsa društva in organizacije v okraju k sodelovanju, da bo tabor res mogočna in veličastna manifestacija naše narodne zavesti in ponosa.

Spored tabora se prične ob 9 dopoldne s sprevedom skozi mesto ter z odkritjem Majstrove plošče. Tabor bo na glavnem trgu s sv. mašo; po sv. maši bodo govorili

najodličnejši zastopniki našega javnega in kulturnega življenja.

Povemo naj še, da sta pokroviteljstvo tega tabora prevzela med drugimi notra-

nji minister dr. Anton Korošec in škof dr. Gregorij Rožman.

Naša dolžnost je torej, da se tega narodnega tabora v Kamniku udeležimo v čim častnejšem številu, da bo izpoved naše narodne volje in zavesti čim mogočnejša in slovesnejša. V nedeljo, 4. sept. naj zato nikdo ne ostane doma, vsi v Kamnik!

„Bistrica“ slavi svoj srebrni jubilej

Kamniško dijaško počitniško društvo »Bistrica«, ki zbira pod svoje okrilje vse katoliško zavedno dijaštvo kamniškega okraja, slavi letos že 25 letnico svojega obstoja. Ustanovljeno je bilo l. 1913. na pobudo takratnega slovenskega narodnega voditelja dr. Jan. Kreka. Leto poprej je bilo v Kamniku veliko zborovanje slovenskega katoliškega dijaštva, katerega se je udeležilo nad 800 dijakov iz vse Slovenije. Dr. J. Krek jih je navduševal za prosvetno in gospodarsko-socialno delo med ljudstvom in na njegovo pobudo je bilo še tisto leto ustanovljenih precej dijaških počitniških društev po deželi — naslednje leto že tudi v Kamniku.

Danes, ko to društvo slavi 25 letnico svojega obstoja, lahko s ponosom zre nazaj na svoje delo. Ni vse to delo takoj vidno in otipljivo; mnogo je skritega po raznih društvih in organizacijah, po raznih knjižnicah, odrih itd. Toda »Bistrica« lahko pokaže tudi mnogo vidnega dela, ki ga je opravila v teh letih, zlasti pa v letih po vojni. Koliko prosvetnih prireditev, iger, predavanj, tečajev, kresovanj — bodisi da so bile te prireditve namenjene ljudstvu, bodisi dijaštvu samemu! Koliko truda in trpljenja — često tudi nerazumevanja, a »Bistrica« je pogumno šla naprej, kakor val Bistrice, ki ga ne ustavi nobena slučajna ovira — gledajoč pred seboj le en delovni cilj, ki je vsebovan v geslu društva »Z Bogom za narod«. Pojdi kamorkoli po okraju, povsod ti bodo vedeli povedati dovolj lepega o društvu in prosvetnih delavcih društva »Bistrice«.

Kot najlepši uvod v svoje jubilejne proslave je priredila »Bistrica« v začetku meseca julija versko-socialni tečaj v

Grobljah, na katerem so govorili in predavali najodličnejši predavatelji in je tečaj dosegel svoj popoln uspeh. Prelep je bil zaključek s slovesnimi petimi litanijami v grobeljski cerkvi (zjutraj pa je dijaštvo skupno prejelo sv. obhajilo).

Glavna proslava srebrne obletnice društva pa bo v soboto, 4. sept. t. l. v Kamniku z velikim dijaškim taborom na Malem gradu, z odkritjem spominske plošče kamniškima rojakoma, slovenskima pisateljema Juriju Japlju in Josipu Ogrincu. (V počastitev spomina pr. Ogrinca in njegove rojstne hiše bodo gospodarju hiše izročili spominsko omarico z deli Jos. Ogrinca.) Zvečer bo v kamniškem Domu slavnostna akademija s koncertom. V nedeljo se dijaštvo udeleži narodnega tabora (saj je ono dalo pobudo zanj), popoldne pa priredi v Prosvetnem domu v Domžalah igro »Igra življenja« (po V. Mrštnikovi »Mariški« priredil Joža Vomberger). Po igri družabni večer.

Katoliško dijaštvo kamniškega okraja je bilo v veliki meri gibalo prosvetnega in društvenega življenja v tem okraju, bodisi kot društvo, bodisi posamezniki. Društvo »Bistrica« je vsa leta navajalo svoje člane k delu v prosvetnih in katoliških telovadnih društvih ter jim dajalo pobudo in veselje. Zato je dolžnost naših društev in organizacij v okraju, da pri tem jubileju dijaškega društva sodelujejo ter po svojih zastopnikih izkažejo solidarnost in hvaležnost društvu, ki je bilo in je često še po svojih članih kakor kvas njihovega društvenega življenja in napredka. Pokažimo, da nam je skupnost našega dela in načel resničnost in ne samo beseda!

Kamnik nekdaj

Kamniški župniki po kronološkem redu

1. Ulrik, 1205 kot župnik kamniški v podarilnem pismu mejnega grofa Idrijskega Henrika zemljišča v Tupaličah samostanu Viktring. — L. 1207 se isti imenuje kot priča v kupni pogodbi med mejnim grofom Henrikom in samostanom Viktrinskim.

2. Henrik, 1228, ki je mnogo pripomogel k ustanovitvi siromašnice.

3. Dr. Friderik, 1238, se imenuje kot priča o ustanov. velesov. samostana.

4. Herman de Bustrio, 1274, je bil odstavljen, ker ni mogel dokazati svoje pravice do kamniške župnije.

5. **Manfredus della Turre**, 1297 potrdi vi-tezu Sigfriedu de Gallenberg kaplana pri ka-peli sv. Janeza na Karneku.

6. **Petrus dictus Romanus**, 1300, nečak oglej. patrijarha Petra.

7. **Wodoricus de Shocanea**, 1304.

8. **Henrik grof Werdeberg**, † 1311 kot žup-nik kamniški.

9. **Otokar**, 1341 in 1358 se imenuje kot žup-nik plebis in Stayn, ko je ustanovil v Loki ženski samostan sv. Klare.

10. **Oton »der Stüpol«**, 1395 arhidijakon za Gorenjsko. Vrt poleg šole je volil za vsa-kokratnega učitelja pod pogojem, da opravlja sleherni dan večernice.

11. **Filip**, 1414 se imenuje, ko pečati pisma (darilna) Hermanu Celjskemu. Bil je tudi komornik oglejskih patrijarhov in grofov celjskih. L. 1426 je prodal zemljišči »Kalich« župnijski cerkvi v Cerkljah.

12. **Jakob Ranner**, 1468.

13. **Jurij pl. Hertenfesler**, se imenuje prvič kot župnik kamniški 1476. Temu je dovolil patrijarh »Butius« kot rectori parochialis ec-clesiae plebis nuncupatae B. Virginis in Stayn, da sme za dve leti zapustiti faro in prebivati na cesarskem dvoru. Ta čas mu je bil namestnik v Kamniku D. Leonardus Sey-del, doktor umetnosti.

14. **Ambrož pl. Lamberg**, 1540.

15. **Ivan Steinetz**, 1559.

16. **Jurij Sichel**, 1559 — 1565.

17. **Anton Lukež Šeškar**, 1565, bil tudi dvorni kaplan pod Karlom.

18. **Matej Mrcina** je l. 1594 izgubil faro kot privrženec luteranstva.

19. **Sebastijan Trebuhau**, 1595-1619, arhi-dijakon za Gorenjsko in protonotar apostol-ski. Prej je bil župnik v Ribnici. Pridobil si je mnogo zaslug v boju proti luteranstvu in za povzdigo ver. življenja.

20. **Krištof Plankel**, 1619—1626. vnovič 1628—1639, apost. protonotar, cesarski svet-nik, naddijakon za Gorenjsko.

21. **Mihael Valič** (Wallich), 1626 potrjen, 1628 resigniral na faro.

22. **Jurij Scarlich** (Škrlič), 1639, tudi ar-hidijakon.

23. **Mihael Furlani**, 1670—1671.

24. **Mihael Ferri**, 1671—1689.

25. **Frančišek Engelbert pl. Barbo**, 1690 do 1700.

26. **Maksimiljan Leopold pl. Rasp**, doktor sv. pisma, protonotar, arhidijakon, rojen v škofji Loki 1673, umrl v Kamniku 12. dec. 1742, pokopan v nadžupni cerkvi M. B. Ozna-njenja (sedaj Brezmadežne) 14. dec. Nagrob-nico mu je postavil grof žiga Gallenberg v župni cerkvi na listni strani. Slika Rapsa — menda Mencingarjevo delo visi v konferenčni dvorani župnišča. Drugi podatki o njegovem delovanju so bili na tem mestu (Naš list, 1938, št. 14) že objavljeni.

27. **Janez Karol grof Barbo**, dr. sv. pisma, nastopil župnijo kamniško star komaj 26 let. Župnikoval je zgledno 12 let. Umrl je v 38. letu starosti. On je definitivno ustanovil od Raspa vpeljano tridnevno pustno pobožnost, sestavljal je tudi farno »Matriculo«, ki se še danes nahaja v farnem arhivu in nam poda-ja živo sliko o tedanjem versko-cerkvenem življenju v fari.

28. **Ferdinand baron Apfaltrern**, 1755 — 1784. Šolan v Rimu, postal 1749 doktor bog-oslovja in modroslovja.

29. **Gaspar Branka**, 1785—1804.

30. **Jožef Ukár** 1804—1823.

31. **Janez Prešnik**, 1823—1836.

32. **Janez Bedenčič**, 1836—1843, preje mest-

ni župnik pri sv. Petru v Ljubljani.

33. **Frančišek Vojska**, 1843—1850.

34. **Janez Fink**, 1851—1872, preje župnik v Tržiču.

35. **Jurij Krizaj**, 1872—1882. Oskrbel je ve-liko kameniti oltar, obhajilno mizo in križev pot. Leon XIII. ga je imenoval za svojega č. kanonika.

36. **Janez Oblak**, 1882—1902, rojen na Vrh-niki, pred prihodom v Kamnik župnik in de-

6000 LJUDI V KOMENDI

31. julija je doživela Komenda svoj naj-večji praznik, blagoslovitev novega veličast-nega prosvetnega doma, ki bo odslej žarišče prosvetnega in kulturnega dela za komend-sko župnijo. Blagoslovitve in tabora se je udeležilo nad 6000 ljudi in številni odlični možje, med njimi minister dr. Anton Korošec, dr. M. Krek in minister Dragiša Cvetković ter ban dr. M. Natlačen.

Ob 8 je bil sprejem odličnih gostov v Mo-stah. Nato se je razvil proti Komendi veličasten sprevod. Pred novim domom je pozdravil vse goste in prijatelje župan Štrcin. Potem se je vršila sv. maša na prostem, po maši pa blagoslov novega prosvetnega doma. Nato je župan Štrcin otvoril prosvetni ta-bor, na katerem je med drugimi govoril tudi minister Dragiša Cvetković, ki je povedal sledeče:

Bratje in sestre! V posebno zadovoljstvo si štejem, da morem danes prvič v svojem življenju prisostvovati enemu izmed vaših številnih narodnih taborov, enemu izmed ne-štetih slovenskih taborov, ki so že od nekdanj narodni izraz slovenskega ljudstva. Eden, ki bo prišel počastit danes popoldne ta vaš ve-liko tabor, je veliki Jugoslovan dr. Korošec, on, ki je v zgodovini našega naroda v letu 1918 igral najvažnejšo vlogo, ki je nosilec majske deklaracije, ki je v največji nevar-nosti in v najtežjih prilikah v dunajskem parlamentu izrazil zahtevo našega naroda po osamosvojitvi. Bratje in sestre, jaz vidim v majske deklaraciji in v dr. Korošcu poseb-ljeno veličino slovenskega naroda, ki je v ta-ko težkih dneh visoko dvignil prapor narodne zavesti in ne strašče se napora in žrtev po-hitel v naročje zlate svobode.

Tu, v tem lepem in idiličnem kraju, kjer je naš veliki Jugoslovan dr. Janez Ev. Krek črpal svojo narodno zavest, ste vi pokazali, da hočete delati in živeti, pokazali ste svoje tvorne sile in stremljenje po velikem kultur-nem in prosvetnem udejstvovanju, ki nam daje neomajno zagotovilo o naši svetli in srečni bodočnosti. Z zaupanjem v velikega borca Korošca ste ohranili v najtežjih dneh ono navdušenje in smisel za požrtvovalno de-lo, ki sta potrebna, da bo naš narod velik in močan.

Nato je g. minister razvijal lepe misli o prosvetnem delu na našem podeželju in med drugim dejal: Ta vaš novi prosvetni dom nam je v zagotovilo, da se naš narod zaveda svojih velikih nalog v svoji lastni narodni državi. To bo spomenik poznim rodovom, da so nji-hovi očetje mnogo storili za kulturni in gos-podarski ter socialni procvit naše države. Posebno mi je drago, da sem imel priliko, da se ponovno prepričam o vaši veliki ljubezni do naše skupne države in o vašem vztrajnem delu za njen vsestranski napredek.

Popoldne je bil na dvorišču novega doma lep telovadni nastop. V prvih popoldanskih

kan v Cerknici, oskrbel popravila cerkva, ki so bile razrušene po potresi 1895, v pisarni vseskozi vesten in goreč dušni pastir. Odli-kovan s častnim kanonikatом. L. 1902 je skoro popolnoma oslepil in oglušil. Pokoj je užival v svoji hiši v Kamniku. Umrl je 4. jan. 1906. Pokopan je na Žalah.

37. **Ivan Lavrenčič**, nastopil kot župnik 2. jul. 1902, in ki je sestavil objavljene beležke o svojih prednikih.

urah je prišel v Komendo burno pozdravljen tudi dr. Anton Korošec, ki je imel med telo-vadnim nastopom sledeč nagovor:

Vesel sem, da morem spregovoriti vsaj par besed na današnjem prosvetnem slavju v Komendi.

Kakor ne samo s simpatijami, ampak z ljubeznijo spremljamo razvoj naše slovenske univerze, tako nam je tudi pri srcu vsako najmanjše prosvetno društvo. Kakor mati ljubi svojo deco, malo in veliko, močno in sla-bo, tako nam je pri srcu vsako žarišče kr-ščanske in narodne kulture.

Naše kulturno delo ima zaslugo, da se med našim ubogim in siromašnim narodom ni mogel usidrati kvarni komunizem. Naše kultur-no delo nosi zaslugo, da se naša slovenska zavednost pogloblja in onemogoča vsako narodno odpadanje. Naše kulturno delo pa nosi tudi zaslugo, da zavest naše pripadnosti k naši narodni državi ni bila nikdar niti naj-manj omajana, kamoli da bi se tudi le za trenutek nahajala v krizi.

Imamo 407 občin, imamo 555 prosvetnih društev, tako da smo mrežo prosvetnih orga-nizacij izvedli z dovršenostjo. Zraven pa je treba pripomniti, da skoro vsako prosvetno društvo zase predstavlja malo zvezo kultur-nih organizacij, kakor so kmetski, dramski, pevski, godbeni, karitativni in Bog zna kakšni še odseki. In tudi tega ne smemo pozabi-ti, da je poleg prosvetnih društev še vse polno drugih nepolitičnih, kulturnih, gos-podarskih in strokovnih društev, tako da lahko z mirno dušo trdimo, da pride povprečno na vsako občino 3—5 organizacij, ki so vse v službi Bogu, domovini in državi.

Da so kulturno inferiorni ljudje bili proti tem organizacijam — saj se še dobro spomi-njate njihovih herostratskih dejanj, — da so še sedaj povsod proti njim in še delajo proti njim z lažmi in intrigami, nas niti malo ne zaustavlja na našem potu. Duh teh organi-zacij je globoko ukoreninjen v našem narodu.

Organizacije so nam lahko razpustili. Tega duha pa nihče ne more zatreti v narodu, du-ha, da zvesto služimo Bogu, domovini in državi.

Nastop je zaključila mednarodna vrsta, nato pa se je razvila živahna zabava s srečo-lovom in drugimi privlačnostmi.

K popoldanski prireditvi se je pripeljal tudi prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman, ki je do-poldne blagoslovil novo kapelico v Veliki planini.

Množica je ob slovesu ponovno z navduše-nim klicanjem pozdravila dr. Korošca, mini-stra Cvetkovića, škofa dr. Rožmana in druge odlične udeležence tega slavja, ki bo ostalo vsem v najlepšem spominu.

Narodni tabor v Mariboru, 14. avgusta se ne bo vršil. Odpovedana je tudi četr-tinska vožnja.

Razgledišče

Kamnik

Nesreče se pri nas kar vrste. 6. avg. sta utonila v globokem tolmunu pri velikem jezui smodnišnice 8 letni Ciril Jagodic in 14 letni Alojzij Ogrin, oba iz Raven. Cirilu je spodrsnilo na gladkem kamnu in ko ga je hotel Lojze reševati, je še njega potegnil v globino. V nedeljo, 7. avg. zjutraj ob 7 pa se je pri Brezjah prevrnil tovorni avtomobil, s katerim so se vozili Podgorci na kmečki tabor na Brezjah. Ko se je izognil osebnemu avtomobilu, je ta trčil v prvo kolo in tako povzročil, da se je tovorni avto po malem nasipu ceste prevrnil in pokopal pod seboj 28 ljudi. France Grošelj je prišel pod rob šoferjeve kabine tako nesrečno, da mu je strlo prsni koš in je bil po par minutah mrtev. Od ostalih so bili le štirje močnejše ranjeni in so jih prepeljali v bolnišnico.

Lep pogreb je imel nadučitelj v pokoju g. Lovro Horvat, katerega je prišel kot svojega rojaka in prijatelja pokopat 28. jul. sam prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman, za slovo mu je pa spregovoril predsednik Kluba koroških Slovencev dr. Fellacher.

PREGLED GIBANJA LJUDSTVA V ŽUPNIJAH DEKANIJE KAMNIK v l. 1937.

V pojasnilo: 1. številka: rojeni, 2. mrtvo-rojeni, 3. nezakonski, 4. poročeni, 5. drugje poročeni, 6. umrli, 7. neprevideni, 8. jetični, 9. kap, 10. samomor.

Dob: 51, —, 1, 19, 2, 27, —, 2, 1, —.
 Domžale: 49, —, 2, 16, 2, 42, 4, 3, 5.
 Gozd: 13, —, 2, 4, —, 10, —, 2, —, —.
 Homec: 33, 1, —, 10, —, 8, 1, 2, —, —.
 Ihan: 23, 1, 1, 7, —, 25, 2, 3, 2, —.
 Kamnik: 68, 1, 2, 27, 3, 54, 6, 8, 5, 1.
 Komenda: 50, —, 3, 19, 1, 36, 5, 1, 5, —.
 Mekinje: 22, 1, 1, 10, 1, 15, —, 3, —, —.
 Mengeš: 80, 3, 4, 22, —, 61, 3, 2, 3, 1.
 Motnik: 15, 1, —, 5, —, 11, —, 3, 1, —.
 Nevlje: 15, —, 2, 6, —, 11, 2, —, 1, —.
 Rova: 6, —, —, 3, 1, 5, —, —, —, —.
 Sela: 27, 1, 1, 3, —, 12, 2, —, 3, —.
 Stranje: 26, 1, 1, 12, —, 26, 5, 1, 2, —.
 Šmartin: 32, 1, —, 9, —, 19, 3, 2, —, —.
 Spitališč: 20, —, —, 4, —, 6, —, —, —, —.
 Tunice: 9, —, —, 7, —, 9, 1, 1, —, —.
 Vodice: 35, 1, 2, 15, —, 18, —, —, 2, 1.
 Vranja peč: 9, —, 1, 5, 1, 6, 3, 1, 2, —.
 Zgornji Tuhinj: 23, —, 1, 5, 1, 12, 2, 5,

L. 1937: 606, 12, 24, 208, 12, 410, 39, 39, 32, 3.

L. 1936: 637, 9, 35, 207, 7, 406, 39, 40, 23, —.
 Razlika: —31, +3, —11, +1, +5, +4, —, —19, —.

Mekinje

Fantovski odsek in Dekliški krožek v Mekinjah priredita v nedeljo, 21. avgusta s sodelovanjem F. O. in Dekl. krož. Kamniškega okrožja telovadni nastop pod častnim predstvom predsednika županske zveze in župana gospoda Nandeta Novaka s sledečim sporedom:

Ob 2. litanije v cerkvi, nato nastop, po nastopu prosta zabava. — Sodeluje Domžalska godba. — Vsi vljudno vabljeni.

Bog živi!

Tabor Marijinih vrtcev pri sv. Primožu

Nič kaj ni vabilo nebo ono jutro, na torek 2. avgusta, gori k Sv. Primožu, in vendar je prihitelo bodisi peš, bodisi na okrašenih vozovih in z vlakom nad 600 otrok na svoj tabor. Kar po vrsti naj naštejemo, od kod so prišli, da boste vedeli, kje so pravi fantiči, deklič doma. Domžale, cela vrsta, iz Kamnika lepa četa, Komenda pet voz lepo okrašenih, iz Mekinj lepo število in Nevelj prav tako, Mengeš, morda največja številka, in še iz Grobelj pogumni in veseli fantje, pa še iz Stranj, čeprav vrtca nimajo, so se pridružili nekateri. Celó iz Tomačevega pri Ljubljani so kot gostje prišli nas pozdravit. Iz Sel pa so menda drugi dan na poberkovanje prišli, drugi so pa kje za pečjo obtičali, saj vemo, da jih je sedaj malo sram. Šika se jim. Pa še to povejmo, kako je gori bilo. Najprej v skoro polni cerkvi smo se ogreli s pesmijo Ti, o Marija. G. župnik iz Domžal je kot pevovodja že vedel, kako privabiti glaso-ve iz mladih grl. G. kaplan iz Kamnika pa je govoril mladim dušam, čemu dandanes tabori, ko ni več turkov v deželi Kranjski. Pa smo slišali, da so še hujši kot turki oni, ki preže na mlade duše in bi jih kot v Španiji in Rusiji in še kje drugod radi iztrgali Kristusu in Mariji. Potem je bila maša, katero je daroval sam g. dekan in kanonik g. M. Rihar. Vseh 600 grl je prepevalo Materi božji in njenemu Sinu čast in slavo. Po maši smo se sicer stiskali pod streho pred dežjem, ki pa je kmalu prenehal, in opoldne smo se že zbrali v soncu pri kapelici nad cerkvijo k taboru. Kar sami smo ga imeli. Komenčanke so zapele lepo spevoigro, Mengšani so s svojim lepim praporčkom obljubljali zvestobo Mariji, trije dečki iz Grobelj pa so se tako pogumno kregali za škofa Baraga, čigav je, da so mislili nekateri dečki že priskočiti s svojimi pestmi na pomoč, pa ni bilo treba, ker je prej prišlo do sprave. Vsi so strmeli v »Indijančka«, ki je bil kot za res. Končno so se Kamničanke in lepi igri »Iz kraljestva rož« pokazale, kaj znajo. Da smo se še fotografirali, se samo po sebi razume, čeprav so Domžalčani in Nevljani že prej odšli. Zaključek pa je bil v cerkvi, ko smo pri petih litanijah povedali Mariji svojo ljubezen in se ji priporočali v varstvo. Domov grede smo imeli to željo v srcu, da bi čim preje zopet na kakšnem taboru videli. Bog daj, že drugo leto.

Tabor mož in fantov Moravske dekanije na Limbarski gori

Na mali šmaren, 8. septembra se bo vršil na Limbarski gori v proslavo stoletnice rojstva kardinala Misiije tabor mož in fantov. Iz vseh župnij moravske dekanije se bomo zbrali možje in fantje, da se bomo tam skupaj poklonili spominu velikega slovenskega borca in neumornega branitelja katoliških načel. Ob njegovem zgledu se hočemo tudi mi vneti za ta katoliška načela, jih utrditi v sebi, potem pa jih z odločnostjo slovenskega moža in fanta ponesti na svoje domove, v svoje družine, v zasebno in javno življenje. Kakor so naši predniki v težkih časih, ko je liberalizem hotel uničiti versko življenje pri nas, z vso vnemo in pogumno branili pravice Kristusove, tako hočemo tudi mi na Limbarski gori zavreči današnje zmote, ter se odzvati klicu svetega očeta, ki nas po Katoliški

akciji vodi na delo za obnovo vsega našega javnega in zasebnega življenja po zapovedih božjih. Zato, možje in fantje, naj ta dan ne bo nikogar, ki bi ostal doma! Na mogočnem taboru hočemo Kristusu izpovedati svojo mo-žato zvestobo in ljubezen!

Dob

Popravek

Podpisana prosim cenjeni naslov, da v smislu zakona o tisku objavite v Vašem cenjenem listu, »Dob, veselica na Količevem«, sledeči popravek:

Ni res, da je bila meni ukradena cela posoda desetih litrov golaža. Kakor tudi ni res, da mi je bilo ukradeno 40 litrov vina. Res pa je, da je bilo 40 litrov vina ukradeno »Papičniški skupini delavcev JSZ« na Količevem, katera je veselico priredila.

Dalje tudi ni res, da sem ozdravljena za-trjevala nikdar več veselice s plesom v moji hiši. Ampak je res, da sem delavcem izjavila, da imajo lahko na mojem vrtu vsak mesec delavsko veselico. Ravno tako tudi ni res, da so drugi dan orožniki preiskavali veselične in plesne ostanke, da bi dognali, kdo je tat, ali boljše tatovi. Ampak je res, da je moja uslužbenka orožnikom povedala, kdo so tatovi.

Ivana Jerman

gostilničarka na Količevem

Mengeš

Poslovil se je od naše fare kaplan Orehar Anton, ki si je v teku svojega štiriletnega delovanja pridobil srca vseh. Saj bi se bilo res težko ustavljati njegovi tako domači, vedri gorenjski besedi. Kako lepo mu je tekla na prižnici! Vsi smo si bili edini v sodbi, da nismo še nobenega gospoda tako radi poslušali kakor njega. — Svoje duhovniško delo je zastavil na globoko in nas je zato goreče opozarjal na vire milosti — sv. zakramente, katerih prejem se je za njegovega kaplanovanja zelo pomnožil. — Najtežje bodo gospoda pozabili naši mali. Svojo vdanost so mu na otroško pristrčen način pokazali, ko jim je pri Marijinem vrtcu povedal, da odhaja: takoj so planili k vratom, jih tiščali zaprte in prosili: »Ne smete iti, saj vas imamo tako radi!« — Gospod kaplan se je izkazal tudi izvrstnega prosvetnega delavca in bo njegovo ime častno ohranjeno v zgodovini našega prosvetnega društva. S svojo odločnostjo je dosegel tudi na mengeškem odru zmago nove smeri ljudskega igranja. Višek tega prizadevanja pomenita igri »Kralj z neba« in »V času obiskanja«, ki sta bili igrani po štirikrat.

Gospod kaplan, mengeški farani, ki ste nas tako lepo vzgajali v farni skupnosti, smo Vam iz srca hvaležni za Vaše delo. Božji blagoslov naj Vas spremlja tudi na novem mestu! Vašemu nasledniku pa želimo, da stavbo duhovnega življenja, ki ste jo Vi tako krasno začeli, z božjo pomočjo nadaljuje!

Št. Vid pri Lukovci

Naj danes spet nekaj povemo o naši kronani Mariji Pomagaj. Od kar so jo škof letos na velikonočni ponedeljek kronali, se je zaupanje ljudstva v Marijo še veliko bolj poživilo. In da to zaupanje do Marije ni zastoj, nam pričajo zahvalne podobe na steni ob Marijinem oltarju, ki se vedno bolj mno-

Ne pozabite: 4. sept. narodni tabor v Kamniku!

žijo. Vsak dan vidimo tuje romarje, ki obiščejo našo cerkev in pomolijo pri Marijinem oltarju. Zlasti opazimo tuje romarje vsako nedeljo popoldne, kako se zbirajo pred milostno podobo. Navadno počakajo še litanij ob 5 popoldne. Kar vzpodbudno jih je gledati, kako se ti tuji romarji po kolenih bližajo Marijini sliki, da se Mariji zahvalijo za prejeto milost, ali pa da jo prosijo novih dobrot. Tudi skrbijo domači in tuji Marijini častilci, da je njen oltar vedno preskrbljen s cveticami in lučkami, ki goriijo pred Marijino podobo. Naročajo tudi Mariji Pomagaj v zahvalo ali prošnjo toliko sv. maš, da jih komaj moremo vse opraviti na Marijinem oltarju.

Povejmo še drugo veselo novico. Ta je, da so sedaj vsa naša znamenja in kapelice popravljene. To blagodejno vpliva na domačine, pa tudi na tujce napravljiva ugoden vtis. Prvi je mogočen križ med železodnikom in Prevojami ob cesti, ki se odcepi proti Moravčam. Kristusovo Telo je lepo obnovil vrhniški podobar Ivan Buh. Malo naprej ob poljski poti je bil na veliki petek postavljen nov križ mesto razpadajočega starega. Ob začetku Prevoj je bilo že lani obnovljeno starinsko zidano znamenje z zanimivim kipom Brezmadežne, ki je izklesan iz kamna. Sredi Prevoj je slikar Jerina napravil na zidano znamenje tri nove freske: križanje, sv. Vida po sliki v velikem oltarju in posnetek naše Marije Pomagaj. To znamenje je staro nad 200 let. Pokazalo se je, da je bilo že trikrat preje slikano. Tako so sedanje slike že četrte na istem mestu. Zelo lepo je znamenje pri gostilni škarja. Tudi tu imamo kamenit kip brezmadežne, ki ga je obnovil Buh. V veliko zadovoljnost ljudi je bil letos pri tem tako lepem in daleč vidnem znamenju prvokrat blagoslov pri procesiji sv. Rešnjega Telesa. — Jerina je naslikal v Sušnikovem znamenju novo fresko Srca Jezusovega. Prav tako je bil prenovljen veliki križ ob cesti na Brdo. Krono naših znamenj pa tvori kapela sv. Vida skupno z Marijo Pomagaj, ki smo jo letos postavili na prostem poleg cerkve. Z njo je cerkvena okolica neizmerno pridobila. Domačin g. arhitekt Osolin je napravil izredno posrečen načrt v domačem kmečkem slogu z lesenim stropom in stebri iz neometane opeke. Kapela je tako velika, da se bo v slučaju potrebe moglo notri tudi maševati. Tudi zadnji blagoslov pri procesiji se je tukaj letos prvič vršil. Okoli kapele se more zbrati na tisoče ljudi, ki vsi morejo videti, kaj se v kapeli godi. Na oltarju stoji kip sv. Vida, ki je bil svoječasno v glavnem oltarju. Za ozadje je slikar Jerina napravil posrečen fresko-posnetek Marije Pomagaj iz cerkve. Jerina je napravil tudi lično oltarno sliko sv. Antona Puščavnika za stranski oltar v cerkvi.

Ako potrebujete

DOBRE PEČI in štedilnike

oglasite se

pri **Franc Kosmaču**

(cesta na Kamnik)

v **VELIKEM MENGŠU**

Dobite najboljše in najcenejše peči, izdelane od strokovnjakov, zato brez konkurence v delu in ceni. — Proti jamstvu tudi na odplačila.

Proslava pesnika Ivana Vesela Koseskega

Sp. Koseze v zač. avgusta.

Ob 140 letnici rojstva in 40 letnici odkritja spominske plošče našega rojaka, pesnika in narodnega prebuditelja Ivana Vesela Koseskega priredijo »Kamniško dijaško počitniško društvo Bistrica« in Kosežani proslavo, ki bo v nedeljo 21. avgusta. Geslo te proslave je misel, ki jo je izrazil Koseski sam v svoji pesmi bravcem »Novic« ob koncu 1845. leta: biti slovenske krvi bodi Slovencu ponos! Pokroviteljstvo nad to proslavo je prevzel poslanec našega okraja g. Anton Keršnik.

Spored proslave je sledeč:

Ob 9.30 zbirališče na Vidmu pri Lukovici

(Videm leži ob banovinski cesti, ki vodi iz Lukovice v Moravče).

Ob 9.40 spreved z narodnimi nošami na čelu do cerkve sv. Lovrenca v Gorenjah, kjer daruje sv. mašo g. nadžupnik Hafner. Po sv. maši je proslava na pesnikovem domu, pri kateri govori g. Joža Vombergar (Koseski in njegovo delo) in prof. France Capuder o pomenu proslav kulturnih delavcev.

Popoldne ob pol treh so litanije, po litanijah pa prosta zabava pred pesnikovo rojstno hišo, na kateri bo tudi ribolov.

Čisti dobiček te proslave je namenjen za popravilo naše cerkve sv. Lovrenca.

Ivan Veider:

GRAD U GROBLJAH

Grobelski grad — sedaj misijonišče — stoji v opuščnem parku. K gradu in od gradu proč vodi še lep starinski drevored. Kdaj je bil postavljen grad in kdo ga je sezidal, žal ne vemo. Zgodovinar Valvazor nam je v svoji Topografiji vojvodine Kranjske na listu 38. ohranil sliko, ki nam kaže grad in cerkev v letu 1679. Tu vidimo štirioglati poslopje, s polkrožnim portalom na pročelju, in z enim samim nadstropjem. Pritlična okna so bila štirioglati in manjša od onih v nadstropju. Nadstropje je imelo v sredi dvojnato okno in pomol, prav na vrhu v strehi pa trikotno sleme in pomol. Tudi na desni strani je bil pomol. Ta stavba, ki so jo takrat imenovali tudi Ebensfeld, je bila preprosta in ne kaže nobenih znakov, da bi bila starejša kot iz začetka 17. stoletja. In res srečamo od takrat naprej tudi prve po imenu znane grajske lastnike. L. 1611. je bil gospodar gradu Lovrenc Spitzig, leta 1628. pa Janez Krstnik Spitzig, ki je vzel za ženo Marijo Salome, sestro menškega graščaka Leopolda Raumschüssel. Nato je sledila družina Kunst. Janezu pl. Kunst sta se 15. in 20. februarja 1648 rodili dvojčici Marija Ana in Felicita in 17. septembra 1649. Marija Elizabeta. Vsem trem otrokom je bil boter menški župnik Baltazar Wlitz, kakor piše krstna knjiga v Mengšu.

Kneginja Auersperg je dala l. 1698. graščino obnoviti in ji prizidati drugo nadstropje. Ljubljanski zgodovinar Dolničar pripoveduje, da je to delo izvršil ljubljanski stavbenik Karel Martinuzzi, ki je dal graščini elegantnejšo obliko. Verjetno je, da se je grad ohranil v tej obliki do danes, čeprav Dolničar piše, da se je vsled slabe izvršitve hotel en del podreti. — L. 1705. je imel grad v posesti Janez Anton Jožef Possarelli, a 1717. Karel baron Baumgarten.

Do 10. marca 1757. je tu gospodaril Franc Bernard grof Lamberg. To je tisti mož, ki je preskrbel grobelski cerkvi sliko sv. Notburge in ki je tudi dal prezidati cerkev samo. Njegov naslednik je bil Franc Adam Lamberg. Ta je poklical mojstra Ilovška, da je poslikal cerkev, kot pove napis v cerkvi. Dal je Ilovšku poslikati tudi kapelico sv. Notburge v parku in okrasiti grajske dvorane s fre-

skami. Franc Adam je posedoval grad do l. 1803, ko ga je 24. septembra prevzel Janez Nepomuk Lamberg. Dne 23. septembra 1805. je kupil Groblje dr. Janez Burger. Ta jih je izročil 14. marca 1823. svoji hčerki Pavlini Jabornig, rojeni Burger. Ti Burgerji so 1823. oskrbeli novo oltarno sliko sv. Mohorja in Fortunata, ki jo je izvršil Janez Potočnik. Ta slikar je Burgerje tudi portretiral. Ti portreti se hranijo na brdskem gradu pri družini Kersnikov. — Pavlina Jabornig je grad prodala 26. oktobra 1827. Rozaliji baronici Rastern, pozneje omoženi Lazarini. Grad je šel spet na dražbo, kjer ga je 9. jan. 1838. kupila Antonija baronica Erberg, pozneje omožena grofinja Attems. Od njega je kupil 10. avgusta 1843. Karel pl. Wurzbach, poznejši kranjski deželni predsednik. Po njegovi smrti je postal lastnik 25. jan. 1887. njegov sin deželni poslanec Alfonz baron Wurzbach pl. Tannenberga. Ta je grad prodal 5. februarja 1917. društvu »Dobrodelnost«, od katere je prešel v last ljubljanskim lazaristom 21. septembra 1920.

Ko boste potrebovali kar-koli za Vašo kuhinjo ali gospodinjstvo, za Vaše gospodarstvo ali Vašo novo hišo, se obrnite na trgovino

Jos. SENICA DOMŽALE

HRANILNICA IN POSOJILNICA V KAMNIKU

registr. zadruga z neomejeno zavezo
(Sutna št. 22 - v lastni hiši)

HRANILNE VLOGE

obrestuje po dogovoru
do 5%.

Jamstvo presega večkratno vrednost vseh vlog.

Katol. dijaštvo! V soboto in nedeljo, 3. in 4. sept. je tvoj slavnostni dan v Kamniku!